

Vierde Bijbelstudie over Galaten 2 : 11 – 21 – hoofdstuk 4 en 5 van 'Tot vrijheid geroepen', Bijbelstudies over de Galatenbrief, van ds. W. Harinck.

1. Zingen Psalm 145 : 6
2. Gebed
3. Lezen Galaten 2 : 11 – 21
4. Welkom en mededelingen

Inleiding

Conflict?!

Uit dit gedeelte van de Galatenbrief blijkt dat er onenigheid geweest is tussen Petrus en Paulus. Wat was er precies aan de hand? De christengemeente in het Syrische Antiochië komt samen voor het houden van de gemeenschappelijke liefdemaaltijd, wellicht tegelijk een viering van de tafel des Heeren (het Heilig Avondmaal). Joden en heidenen zitten samen aan één en dezelfde tafel. Zo hoort het toch?! Al is het wel waar dat Joden en heidenen ervan huis uit verschillende eetgewoonten op na houden. De Joden komen daardoor wel in aanraking met door de wet onrein geheten voedsel. Petrus en sommigen 'van Jakobus' zijn ook in Antiochië. De reden wordt ons niet vermeld. Is er soms sprake van een visitatie, zoals ook in Hand. 11:22 vv. beschreven staat. Petrus had van de Heere in een gezicht gezien, dat hij niet onrein mag noemen wat God gereinigd had. Vandaar dat hij samen met christenen uit de heidenen aan één tafel eet. Maar als de Joodse christen binnenkomen, voelt Petrus zich niet op z'n gemak. Wat doet hij? Hij verlaat de tafel en zondert zich af. Petrus aarzelt en is onzeker. Ook Barnabas en de andere Joden (uit de gemeente van Antiochië)) laten hun eten staan. Paulus neemt het zo hoog op wat Petrus en de anderen doen, dat hij het nodig vindt om in de Brief aan de Galaten hier over te schrijven. Neemt u de Bijbel en hoofdstuk 2 van de Galatenbrief er maar bij, *vooral de verzen 12 tot en met 14*. Daar wordt uitgelegd waarom Paulus deze houding van Petrus niet goedkeurt. Eerst houdt Petrus de Joodse regels niet: hij eet mee met de heidenen. Zodra er bezoek komt van Joodse christenen (die uit de besnijdenis zijn), wil Petrus dat ineens niet meer. En hij trekt ook andere Joden en zelfs Barnabas, de zendeling, doen aan het gehuichel van Petrus mee. Goed beschouwd, gedragen zij zich niet volgens het Evangelie van Gods genade. Paulus bestraft Petrus in het openbaar. Als Jood houdt Petrus zich niet aan de Joodse (spijs) wetten. Kun je dan wel de heidenen verplichten dat wel te doen? We kunnen ons twee dingen afvragen. Is het gedrag van Petrus wel zo'n flinke afstraffing waard? Ten tweede, had Paulus het probleem niet op een andere manier aan de orde kunnen stellen? Moest dit nu werkelijk in het openbaar? Daarbij komt nog dat dit conflict wereldkundig wordt gemaakt door het in een apostolisch schrijven aan de Galaten en zo aan de wereldkerk aan te bieden. Letterlijk staat er hier in deze brief: hij was in de fout en stond er 'veroordeeld' bij. Het was dus volgens Paulus geen valse schaamte voor hen die uit de besnijdenis waren. Hij neemt het hoog op, want hij beschuldigt Petrus en de anderen van een aanval op de waarheid. De kern van het Evangelie is in het geding. En... Petrus liet de heidenen gewoon in de kou staan. Volgens Ds. C. den Boer keerde Petrus de volgorde van wet en Evangelie om. Eerst de wet (besnijdenis), reinheidswetten) dan het

Evangelie. Petrus, maar dan moet het Evangelie toch weer worden aangevuld. Als we het nauwkeurig lezen, dat staat hier het hoofdartikel van de heel de christelijk leer op het spel. Luther zei het krachtig: hiermee staat of valt de kerk. We willen deze materie afsluiten met een citaat uit de preek van Kohlbrugge over Rom. 7:14: '*...Wat te doen? Werpt weg, werpt verre van u weg uw heiligheidskrukken! Ge komt er de berg Sion niet mee op. Rukt af die lompen, waarmee uw wonden bedekt zijn en vertoont u aan Hem die heilig en rechtvaardig is, zoals ge zijt; laat los al wat van uzelf is zaligheid hier aan zichzelf te wanhopen. Geeft God gelijk en verdoemt uzelf voor God; zo doet ge wat God hebben wil en wacht op Zijn genade die u in Christus Zijn Zoon wordt aangeboden...*'

Als conclusie schrijft Paulus in vers 15 en 16: '*Wij zijn van nature Joden en niet zondaars uit de heidenen, doch wetende, dat de mens niet gerechtvaardigd wordt uit de werken der wet, maar door het geloof van Jezus Christus, zo hebben wij ook Christus Jezus geloofd, opdat wij zouden gerechtvaardigd worden uit het geloof van Christus en niet uit de werken der wet; daarom dat uit de werken der wet geen vlees zal gerechtvaardigd worden.*

Paulus bedoelt in vers 15 niet dat de Joden geen zondaars zijn, daar is hij in vers 17 heel duidelijk in. We hopen daar straks op terug te komen. Joden en heidenen zullen op dezelfde manier gered moeten worden. Niemand kan met de wet in de hand God recht in de ogen zien. De enige gerechtigheid die voor God geldig is, is de toegerekende gerechtigheid van Christus. Hoe ontvangt een zondaar die? Door te geloven in Hem (*Romeinen 5 : 18v*) Dat is het geloof waarvan Jezus Christus de inhoud is. Zonder dat persoonlijk geloven in deze enige Redder kan geen mens ooit God onder ogen komen. Paulus bedoelt hier niet het doen van wetswerken, maar de weg van het bedelaarsgeloof tot gerechtigheid voor God voert. Hier breekt Paulus op een fundamenteel punt met het Jodendom.

Wat kunnen we van dit gedeelte leren? Bij de meest geoefende kinderen van God is ook wel eens sprake van wankelmoedigheid. Laten we de geschiedenis van Petrus op de golven maar in gedachten houden. Zag hij op de Heere Jezus alleen, toen ging het goed. Maar ziende op de golven en de sterkte storm, werd hij bevreesd en zonk hij de diepte in. Verwachten wij het van onze eigen krachtinspanning? Wat blijft er dan over? Onzekerheid, vrees en ondergang. Maar als het geloofsoog gericht is op Jezus, op de Meester alleen, dan kunnen we de sterkste winden en de hoogste golven trotseren. Nog een citaat van Luther: een monnik wordt geen monnik door zijn orde, een priester niet een priester door zijn mis... een filosoof niet een wijsgeer door zijn wijsheid, een theologant (of het nu een professor is op predikant) wordt dit niet door zijn Godgeleerdheid, een Turk wordt niet door zijn Koran gerechtvaardigd.

Met *Bunyan* sluiten we dit onderdeel af: Houdt uw stand niet langer op. Alleen hij die 'voor God op de knieën ligt met Christus in de armen, is veilig en geborgen.

We komen aan de laatste vijf verzen van Galaten 2 (*vers 17 tot en met 21*)

Ik kan het niet laten om de intro van ds. C. den Boer mee te nemen in deze inleiding, omdat het treffend weergeeft wat de inhoud van deze laatste verzen ons te zeggen hebben.

*Op een huis dat voor afbraak bestemd is, staat weleens met grote letters geschreven: **Onbewoonbaar verklaard**. Dat betekent dat deze woning niet meer voor huisvesting*

beschikbaar is. Het is een bouwval, misschien wel een krot. Ja en toch zien sommige mensen dan nog kans om erin te bivakkeren. Al kan er elk ogenblik een stuk van het dak naar beneden komen vallen. Al sluit er geen enkele deur meer. En al zitten ze dag en nacht op de tocht. Het onbewoonbaar verklaarde huis wordt onverklaarbaar bewoond.

In de slotverzen van Galaten 2 gaat het ook over zo'n situatie. Hier wordt de geweldige tegenstelling getekend tussen de rechtvaardigheid uit de werken der wet en de rechtvaardigheid uit het leven van het geloof. Laten we het voorgaande beeld intact, dan is die tegenstelling net zo groot als die tussen een krot en een paleis. Kunt u in het huis van de wet wonen? Nog sterker gezegd: het is levensgevaarlijk. Want wat levert het doen van wetswerken op? Vloek en angst. Met de wet is niet te leven. Als Christus in ons leven komt, wordt ons huis onbewoonbaar verklaard. Is het dan hopeloos? Nee, Jezus wijst een andere weg tot het heil. Hij biedt de zondaar een liefelijke woning van Zijn gerechtigheid aan. Daar bent u veilig en wel geborgen. Of zijn we zo dwaas dat we dit paleis van vreugde en blijdschap inruilen voor een krot van een angstig bestaan onder de vloekende wet?

We komen toe aan vers 17: *'Maar indien wij die in Christus zoeken gerechtvaardigd te worden, ook zelf zondaars bevonden worden, is dan Christus een dienaar der zonde?'* De tegenstanders van Paulus denken dat deze leer zorgeloze en goddeloze mensen maakt. Het lijkt alsof Christus een excuus geeft om te zondigen. Laten we het laatste gedeelte van dit vers dan moeten we concluderen dat dit echter niet het geval is: dat zij verre. Wat is het antwoord van de apostel? Om God onder ogen te kunnen komen, moet een mens dekking zoeken in Christus' gerechtigheid. Eens voor het eerst en vervolgens steeds weer opnieuw. Omdat hij zondaar is, moet en mag hij altijd weer de toevlucht nemen tot Christus. Het hart zoekt naar Hem, hij kan niet anders. Tegelijk spreekt hij wel uit dat hij midden in de dood ligt. Zondaar voor de volle 100%. Christus is niet een promotor van de zonde, opdat de genade te meerder worde? Dat zij verre.

In vers 18 weerlegt Paulus deze tegenwerping door **twee argumenten:** *'Want indien ik, hetgeen ik afgebroken heb, datzelve wederom opbouw, zo stel ik mijzelf tot een overtreder.'* Paulus spreekt de zonde niet. Dat zou hij wel gedaan hebben als hij gaat opbouwen wat hij eerst heeft afgebroken. Met de wet in de hand blijf je een overtreder. Christus autoriseert het zondeleven niet. Dat zou Paulus wel doen als het met de wet – zonder Christus – moet stellen. Om terug te komen op het voorbeeld van de intro, dan ga je een paleis inruilen voor een krot. Christus en het geloof in Christus heeft niets met het bevorderen van de zonde te maken. Als Paulus de muur tussen Jood en heiden weer optrekt, dan stelt hij zich weer onder de wet. Dan wordt hij als overtreder veroordeeld.

Christgelovigen zijn geen zorgeloze en goddeloze mensen, die maar aanzondigen kunnen, omdat Christus hen nu eenmaal toch heeft gered. Als Christus ons heeft gered, dan kunnen we de zonde nooit meer van harte dienen. Waarom niet? Het heeft het bloed van de dierbare Zaligmaker gekost. Paulus heeft geleerd dat door het houden van de wet geen weg tot de zaligheid is. En zo eindigt vers 19: want ik ben door de wet der wet gestorven; met welk doel? Opdat ik Gode zou leven. Op de weg naar Damaskus heeft hij dit voor het eerst ervaren en telkens opnieuw. Eigenlijk laat Paulus zijn eigen bekering beschrijven, opdat de lezers van zijn brief, de Galaten en ook wij voorgoed afgebracht worden van de stille hoop,

dat we buiten Christus om nog iets goed zouden kunnen maken bij God. Calvijn zegt het wel heel radicaal als hij in dit verband spreekt: *'de schipbreuk der wet'*. En hij gaat nog verder: alle ervaringen met de wet leveren nooit meer op dan *'vertwijfeling, wanhoop en een dodelijke wond'*.

Vers 20 laat zien op welke wijze Paulus dat geleerd heeft: *'Ik ben met Christus gekruist; en ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons Gods, die mij liefgehad heeft en Zichzelve voor mij overgegeven heeft'*.

Ik in Hem. En dan tegelijk ook: Hij in mij. Ik ben het niet langer die leef, maar al leef ik nog wel in het vlees, want mijn aardse lichamelijke bestaan is er nog wel. Maar het eigenlijke bestaan is dat van Christus in mij. Christus woont door het geloof in de harten van Zijn kinderen. Zo lief had Hij mij, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft. Christus heeft Zijn gemeente (ons) liefgehad, maar dat is Paulus' verwondering: Hij heeft mij liefgehad, dat is het grootste wonder. *'Voor mij.'*

De Heidelbergse Catechismus geef ons antwoord of deze leer geen goddeloze of zorgeloze mensen maakt: *'Want het is onmogelijk, dat, zo wie Christus door een waarachtig geloof ingeplant is, niet zou voortbrengen vruchten der dankbaarheid (H.C. vr. en antw. 64).*

Hoe sluit Paulus dit 2^e hoofdstuk af?

Vers 21: *'Ik doe de genade van God niet teniet; want indien de rechtvaardigheid door de wet is, zo is dan Christus tevergeefs gestorven.'*

Wie niet gelooft dat we alleen door het geloof in Christus' rechtvaardig voor God kunnen zijn, verwerpt de genade van God. Als we door de werken van de wet zalig konden worden, had Christus niet hoeven sterven. Alleen door Zijn dood worden wij van onze zonden bevrijd. Aan het kruishout van Golgotha heeft de genade van God overwonnen, gezegevierd. Ds. C. den Boer eindigt in zijn verklaring als volgt: *'Een stervende Messias is voor hem die zich de genade meent te kunnen verwerven, onnodig en zelfs ongewenst. Maar voor iemand die God niet meer missen kan en Hem intussen nooit bevredigen kan, is zo'n stervende Messias het hoogste goed.*

Charles Wesley studeerde in de 'Verklaring' van de Galatenbrief van Maarten Luther. De laatste woorden van Galaten 2 hebben op hem een zegenrijke werking gehad. *Hij zwoegde, wachtte, en bad, opdat hij toch maar zou gevoelen 'wie hém liefhad en Zichzelf voor hém had overgegeven.'*

Zingen: Psalm 89 : 8